

فی ۲ محرم سنہ ۳۲۶ و فی ۱۲ کانون ثانی سنہ ۳۲۴

جمعیت علمیہ اسلامیہ نائبر افکار بدر

مدیر مسئول

محمد فطین

سر محرر

فائز مجیز درس عام لرنڈن

مصطفیٰ صبری

صاحب امتیاز

فائز مجیز درس عام لرنڈن

شہری احمد آفندی

مندرجات

ادارہ، مشروطہ	محمد کمال
مقالہ مخصوصہ	محمد اسعد
ندای اہل اسلام	عمر فوزی
سبیل و شاد	ابن الامین احمد توفیق
مقالہ مخصوصہ	علی نظمی
اسلامیت و مدنیت و حریت	محمد رفعت
قوت تشریعیہ	اسماعیل حق
جواب	مصطفیٰ صبری
ترجمہ خطبہ	احمد رشید
صبح الیم	خلیل ادیب
اجال داخلی	
عالم اسلام	
متفرقہ	

نسخہ سی ۵۰ پارہ در

استانبول ایچون	آپونہ اجرئی	
برسنہ ۷۵ غروش	ولایات ایچون	
الف آبلنی ۴۰ »	۸۵ فروش	
	۴۵ »	
		مالاک اجنبیہ ایچون
		۱۸ فرانق
		» ۹۰ »

درج ایدلیان اوراق اعادہ اولنماز

قارئین : :

اکثر مقالاتہ آیات کریمہ و احادیث نبویہ درج ایدلش بولندینی نظر اعتبارہ آلہرق رعایتسزلکده بولنلماقی
رجا اولنور .

معناش «خلق» جناب باریک غیرستده قوللائیلیر .
فتبارک الله احسن الخالقین .

برلفظک جناب حق اطلاق واسنادی باعث اختصاص
اولی ادا اولتورسه بزه مؤمن اطلاق صحیح اولماق
لازم کایر . چونکه «الملك القدوس الخ» نظم حدی
اسماء حسنی تسمیاء صره سنده بواسی ده محتوبدر .
حالبوته «مؤمن» لفظی بره معنای مناسب ایله جناب
حقه ، دیگر معنایه قوللیرینه اطلاق اولتور . علی حکیم
عظیم متکبر اسملری ده بویله در .

بو حواله عین معنایه محمول اولمان الفاظک خالق ایله
مخلوق بینده مشترک الاستعمال اوله بیللمسی قابل انکار
دکلدر .

الحاصل ، ایضاحات آفته به نظراً ، جناب باری
مختص اولان «تشریع» لفظی دکل بلکه «تأسیس -
شریعت» در وضع قانون معناش تشریع لفظی عباده
نسبتده هیچ بر محدود دینی ویا لغوی یوقدر

مناسرتلی

اسماعیل حق

جواب

کور بیلورکه مناسرتلی اسماعیل حق افندی حضرتلری
اعیان و مبعوثانه اسناد اولنان قوه تشریعیه تعبیرده
برئاس دینی اولدیغی اثبات خصوصتده تشریع کلمه سنک
معنای لغوی سندن استفاده به چالیشیورلر ، کله طوغربدن
طوغری معنای لغوی دن اولنیدن اصطلاح قانونه نقل اولمشدر .
دیمک ایستیورلر .

فقط عاجزلری مصطلحات قانونیه میانده ادخال ایدیلن
بوتیمیک معنای شرعی ایله قطعاً مناسبتدار اولمسی
فکرینده بولنه رق بوجهتله تمیز مذکور حقوق صلاحیت
شرعییه تنظیره بکزر برسوه اسمی مضمن بولمق
ترکی هر حالده شیمه تأدیبه اوفق اولاق اداسنده مصرم .
اولا بوتیمیک ، لغت کتابلریک کوشه نسیانده

قالان اومعنای لغوی دن نقل ایدلمش اولمسی جداً شایان
تردد اولمقله برابر اوله اولسه بیله بانک بولمکی
انخابنده کندیسنه رهبر اولان ، ولومعنای لغوی دن اولمق
اوزره شوقلی خاطرینه کتیرن شیکه معنای شرعی
اولدیغنده شبهه ایتمورم . حق ذوق سلیمک قوه کاشفه سندن
استمداد ایدرک تخمیناتی کمال اعتماد ایله شورالره قدر
کوتورمک ایسته یورم که اسماعیل حق افندی حضرتلریک
بیان یوردقلری وجهله آفته وضع شریعت معناش اوله رق
منحصراً ثلاثیدن کلان (شرع) مصدرینک عین معنای
مصدریده استعمالی بزم شیوه لسانمزه غیر مأنوس کلمه
ایدی ناقله قانونی تشریع مصدری یزینه ثلاثی مصدری
اخذ واستعمال ایده چکدی . لکن ، مجاره که وضع
شریعت ایلیمک معناش دلالت ایدن کلمه برآمده (شرع)
مصدریدن عبارت اولدینی حواله لسانمزه (شرع ایتمدی)
تعبیردن تأسیس شریعت ایتمدی . معناسنی اکلامه
شیوه من مانع اولمش ، و بالکس بومعنای لغته موافق
اولوب اولدیغی بیله دوشونمیرک (شریع) دن تفهم
ایتمک ایسته مشدر . [۱]

لسانمزه ایسته بویله بعض کلمه لر حقیقده کی معامله سی ،
نظری غرابت آلودر . (شرع) که کویا بر مصدر متعدی
معناسنی افاده ایده بیله چکنه امنیت ایتمیوب تشریعی
اویدوردیغیمز کی (تنقید) مصدری قوللاندیمز معناده
اصل طوغریسی اولان (نقد) مصدر ثلاثیغی غیر
کافی کوره رک (نقد ایتمدی) دبه مشترده فعلیه بایندن
بر مصدر ایدر مشرکه بولنرده صرف شیوه ایجاباتندن
باشقه بر حکمت لسانیه ملاحظه ایتمک ده ممکندر .

لسانمزه استعمال ایدیه کلن تشریع ، تحکیم ، ترهین ،
تلین ، کلملری ده ایسته هی بوله لغته غیر موافق مصادر

[۱] حق تشریع کلمه سنک تأسیس شریعت معناش ترکیه
مزد زبازر و بلکه کتب کلامیه و اصولیه بر استعمال مولد
اولمق موجود اولمسی امام شافعیک قول مذکورن تفهیل
بایندن اوقویشمه سبب اولمشدر .

موضوعه در .

شوا و بریجات عاجزانه مه نظراً لسانغزده کی تشریع
گله سنك حاده تخاطله تعیین اولان معنای وضع شریعت
ویا خود تأسیس شریعت معنای سنك اختصاریدن باشقه
برشی دکلدر . غریبدر که اسماعیل حق افندی حضرتاری
تأسیس شریعت تعبیرنده عین مخلص انصوی موجود
اولدینی حالده واضع قانون حقنده بونی چوق کوریور .
تجويز ایچور ، لکن تشریحی تجويز ایچور . حال بوکه
واضع قانونه اسناد اولسان تشریع گله سی اوزرنده
ادنی برتحلیل لسانی اجرا ایدلر کدن مسکره تأسیس
شریعت معنای چیقمازی ؟ « بوکلدن تأسیس شریعت
دکل تأسیس قانون معنای چیقماز ، چونکه مطلوب
اولان بومعناور ، « ده چیک اولورلر سه هر گله سنك
تحلیلنده جوهر حروفندن خارج برماده نی آراق ایچون
کندیلرنده فصل برحق تصور ایچورلر ؟ دلالتده ایسه
اراده شرط اولدینی معلومدر .
مثلا تأسیس گله سنكده تحلیل وتفصیل ایسه ک اساس
وضع ایتمکی میدانه چیقار . یوقسه باشقه برشی وضع
ایتمکی ؟

حاصل کلام تشریع گله سنك معنای قانونیه نقلنده
معنای لغویسی رهبر اولماشدر . چونکه گله سنك معنای
انویسنده ، شومعنا قانونیه پک الیریشلی اولوق کی
برخصیصه مناسبت ، برسانه نقل موجود اولماقله برابر
گله سنك حداننده - علی الخصوص لسانغزده - معنای
لغویسیله معروفیتی و بویوزدن ساحه استعمالده موجودتی
ایله یوقدر که اصطلاح قانونیه ایشته بومعنا لغوبدر
آلنشددر دنیلر که محل اولسون . برخی تبعات لغوبدر
صوکره خبردار اوله بیله چکمز شومعنا لغوییه نظراً
گله سنك بارلنتویه دکلده طرق ومعار اداره سنه مناسبت
وعاندتی تبادر ایدر . اوله ایسه معنای لغوبنك معنای
قانونیه مناسبت وحداننده معنویت اعتباریه شوراده
بولنمنه مقابل معنای شرعی ایله معنای قانونی ارهسنده

برمناسبت باهره بولندتی . گله سنك اصطلاح قانونیه نقلنده
معنای شرعی خاطره کتیر بلمش اولماق وانیک اصطلاحی
برریشه بکره سنك نیتندن تجرد ایدنی اولوق احتمالی
یوقدر . چونکه هر ایکی اصطلاح ، موضوع و عایت
هتبله متجانس اولدیلر لفظلر آرهسنده موجود
اولان تقارب موضوعلر بیننده کی مناسبت ومضاهات
تقویه ایتمکدن قوریتلاماز [۱] بایکمز ، اصطلاح
شهرادهده تشریعک برمعنای وارددر : بیتی ایکی قافیه
اوزرنه بنا ایتمک . لکن بومعنا ایله احکام وضع وتاسیس
ایتمه معنای آرهسنده هیچ برمناسبت اولدیلرندن آرده
کوربان مناسبت لفظیه نكده هیچ برحکم وتائری اوله .
ماز « شعرانک اولدیلری شرعک حقوق حاکمین قارشو
براشبه ، برغلید شایسته سی اهم ایتم . فقط بخنده
مسئله نك رنگی باشقه در . جناب حقک ، فوللری ایچون
دستور العمل اولوق اوزره عبادات ومعاملاتی حاوی
احکامی وارکه اوله احکام شرعیه دخیلیور . صوکره
قولنده یشنه دستور العمل اولوق اوزره برطاق احکام
وضع ایچور ، وبواحکام موضوعه بشریه ، اتباع
قلبی و ضروری اولوق اعتباریه کیتدیگه احکام
منزله الهیه قدر اهمیت ویریلیور . شمندی بو
احکامک واضعارنده کی قوت باشقه برنام ایله یاد ایتمک
نمکن و بدکه بو نك ایچون باشقه درلو الفاظ موجود
ومستعمل ایکن اولرله قساعت ایتمیرک نام وعنوان
جهتلهده احکام منزله الهیه نك وضع وتاسیسنه بکرتک ،
مسلك ومعناوه اولدینی کی اسمنده عین ماخذ اشتقاقی
تعقیب وتقلید ایتمک . ایشته بو حال هر کسک صایغیسنه
الورمز ، هر حوصله احتیاطله صغماز ، بونی تجويز
ایدرکن ادنی بروقسه درده دوجار اولماق ایچون

[۱] بمعنائک عین زمانده قوه احتیاطیه مالکی کی برتیمیر
دها وارکه بونق قوه تشرییه درجه مندر . محذوری اولماقله
برابر پارله منتورک هانک ادی تخلیصه ورودیکنی قوه
تشرییه تمیزینک هانک قوت تلخیصه مصلع قانونه آندینی
واضحا کوسور

هر کس اسماعیل حق افندی حضرت تلرنده بولان جسارت قلبه مالک اوله ماز .

مؤمن اسماء حسنان اولدینی حالد بولفلک عبادہ اطلاق جائز اولدینی بمخمرده مثال اوله رق ایراد ایلک کوزل برقیاس مع الفارق نمونه سی عد اولنگه سزادر . اولا عبادہ مؤمن اطلاق مخصوص ومانور اولدیندن کرک بونده بولان کرک (فتیاریک الله احسن الخالقین) نظم جلیلندن مستفاد اولان جواز اطلاق ، سماعه موقوف ومنحصر ومقدار ضرورتله مقتدر اولدینی واحسن الخالقین نظم جلیلی متشابهتدن عد ایدنر بیله بولدینی کبی عبادہ مؤمن اطلاقدن رتبہ مقدسه الهیه برنوع تقلید وتشبه منصوص دکلدر . لکن شارعک وظیفه سنه اتعاق ایدن برودیده نام وعنوان جمیلده فرصت تنظیری فوت ایتمک ایسته نلیم یورمش کی داوارفاق نام شریان تشبه باصمق کی تلقی اولنه بیایر . بوخصوصده مثال برینه کجه بیلجک بروقه ، برحکایه نقل ایدیم . برقاچ سنه اول رجال علیسه دن برذات کندیسنه برمهر قازدیرمش . اسمی شیخ الاسلام افندیکن اسمیه موافق اولدینی کبی یازینک نوعی . استیفی ده شیخ الاسلامک مهرینه بکزمه مش اولدینندن بومشاهت تصادیفه نک شیخ الاسلامی کوچندیرمک ، برحس رقابته دوشورمک احتمالی دربیش ملاحظه ایدرک مهرک یازیبی غایت کوزل وطبعه موافق دوشمش اولسنه باقیه رق بالمجبوره مهرک شکلی تبدیه مجبوریته کورمشدر . ایسته بو ، بر صایقیدر ، وارد خاطر برمشله در . حال بوکه بوآدم آچیقندن ، اوزاقندن ، طریق علمیه مناسبی اولمان ، شیخ الاسلامق یولنده بولنمان بری اولایدی البته بویه بروسوسیه دوشمشک ایچون قسندده لزوم حس اجتردی . مع مافیله شیخ الاسلام افندی کبی عاجز برخلوقی کوچندیر منک ، حس استرقابه دوشورمنک حد ذاتنده برامیتی اوله میه جفندن بوکا وسوسه دیوروم . ایسته پارلمنتونک تشریحی ، رجالدن ، همده رجال علمیه دن برینک مهرنده

شیخ الاسلامک مهرینه مشاهت کورونمک وشعراک تشریحی یاخود برصاحب ایمانه مؤمن دیتلمسی مهر مذکوره اوزاقندن برآدمک مهرینه بکزمه مک قوه سنده اولور .

برمثال دهذا ذکر ایدیم : اسماعیل حق افندی حضرت تلری عبادہ ، تقدیر معناسجه خاق صفی بیله اسناد اولنور دیور ، وآیت کریمه ایله استدلال ایدور . فقط بوجواز اسنادی ، ذی روح صورتلری اعمال ایدنر حقتده وارد اولان (ومن اعظم من ذهب یخلق کخاق) حدیث شریفده کی خاق تعبیرینک تضییع ایستدیکیمده ، تعرض جرأته مانع اولبورمی ؟ بنموقف خالقیتیم تقلید ایدنردن ده ظالم ، ده حدناک شئس کیم وارد ؟ بیورایور . ایسته عبادہ ولو باشقه منی ایله خالقیت اسنادی جائز ایکن نیچون بوتعیر ، بوراده واقع اولان جرأتکارلک درجه سی یک کوزل آکلاتیجی برصیفه عتاب تشکیل ایلدی . صورت یان ده حقیقه قائلشماشدی ، یا ، الحق خالقیه نباتات وجادات صورتلریله اکثفا ایده میهرک صناعتی دها الیری به کونورمش اولدینی جهته جناب حق بو فاعلک ، بوحرکت ممنوعه مک ادینی ده کنیدیسی وضع وتسمیه بیوریورلر . بمخمرده ایسه بویه برسواپامی متضمن اولان اسمی کنیدیز وضع وتسمیه ایدرک جرأتمزی تضعیف ایتش اولبورز ،

شو مغروضاتک درین برنظر دقت وبصیرتله تلقی اولنمنی رجا ایدرم . مصطفی صبری

ترجمه خطبه منیفه حضرت رسالتنهای

—

یار غار وفادار جناب صدیق صدافتشعار ایله برلکده مکّه مکرمه دن مدینه طاهره به نور بخش شرف وسعادت اولش اولان رسول خدا علیه افضل التحیات اقدمن حضرت تلری اونجی سنه هجره لری ذی الحجه سنک طقوزنجی